

Apropa't als Drets Humans

Professora: Àngels Varó Peral

Els drets humans

- Són el fruit d'una llarga lluita de milers d'homes i dones (encara inacabada) per aconseguir una vida més digna.
- Pertanyen a cada ésser humà pel sol fet de ser-ho.
- Són indivisibles i interdependents.
 - No hi ha uns drets més importants que altres.
 - Ara bé, per a gaudir d'una “vida digna” no podem prescindir de cap dels drets fonamentals.

Els drets humans

- Estan considerats:
 - Des del punt de vista de la persona:
 - Universals: pertanyen a tots els éssers humans.
 - Imprescriptibles: sempre estan vigents.
 - Inalienables: no els podem perdre.
 - Des del punt de vista de la societat:
 - Els mínims ètics que hauríem de compartir totes les persones per a tenir una convivència agradable.
 - Des del punt de vista de l'Estat:
 - La base legitimadora dels sistemes democràtics.

- Relació entre drets i deures:
 - Un dret sempre implica un deure.
 - Per a poder gaudir dels nostres drets cal que la societat i l'Estat tinguen el deure de respectar-los.
 - La paraula “dret” té dos significats:
 - Regla de conducta imposada per la societat per a garantir el bé general (la seua vulneració està sancionada per la llei).
 - Facultat que tenim les persones de fer tal o qual acte, de gaudir de tal o qual cosa i d'exigir alguna prestació.
 - La paraula “deure” significa obligació moral.

Declaració Universal dels Drets Humans

- Fou aprovada per l'ONU el 10 de desembre de 1948.
- Té valor ètic (indica què entenem per dignitat humana), però manca de valor legal.

Declaració Universal dels Drets Humans

- Els drets de la DUDH tenen tres dimensions:
 - Dimensió ètica: Els drets humans expressen els valors ètics (llibertat, igualtat, justícia i solidaritat) de la dignitat humana.
 - Dimensió jurídica: Necessiten del dret positiu per a què estiga garantit el seu gaudi dins d'un Estat (encara que la seua força ètica ens legitima per a fer-los valer fins i tot quan l'Estat no els reconeix en la seua legislació).
 - Dimensió política: Legitimen l'organització socio-política basada en la llibertat i participació de la ciutadania (per exemple, la democràcia).

Declaració Universal dels Drets Humans

- Els drets humans estan agrupats en tres generacions:
 - Primera generació:
 - drets individuals: civils i polítics.
 - Segona generació:
 - drets col·lectius: econòmics, socials i culturals.
 - Tercera generació:
 - drets dels pobles.

Drets civils i polítics

- Són els drets que aconseguirem mitjançant un procés de lluita contra les monarquies absolutistes, els tribunals inquisitorials i les aristocràcies europees durant els segles XVII i XVIII.

Drets civils i polítics

- Són drets que:
 - Reclamen llibertats individuals per a les persones front a qualsevol autoritat despòtica, i
 - Possibiliten la participació de la ciutadania en els afers públics de la societat.
 - Expressen els valors ètics de:
 - La llibertat i
 - La dignitat de les persones (els *homes*).
 - Ens serveixen per a protegir-nos contra l'abús de poder.
 - Es plasmen en el concepte d'**Estat de Dret**.

- El poder polític ha d'actuar dins dels límits establerts per la legislació vigent.
 - Objectiu: protegir les llibertats individuals de les persones dels abusos de poder de l'Estat.
- Es caracteritza per:
 - Posseir una Constitució.
 - La divisió del poder polític.

- Posseir una Constitució:
 - La Constitució és una llei que recull els principis fonamentals de l'organització de la societat:
 - Regula l'estructura i el funcionament de l'Estat.
 - Defineix:
 - el tipus d'Estat,
 - els drets i deures de la ciutadania,
 - les competències dels diferents poders,
 - els procediments per a fer les lleis i la seua jerarquia,
 - els mecanismes per a modificar la Constitució.

- La divisió del poder polític.
 - Mecanisme per a evitar els abusos de poder.
 - Consisteix a:
 - Dividir el poder polític en tres poders:
 - el legislatiu,
 - l'executiu i
 - el judicial.
 - Garantir la independència de cadascun d'ells.

Drets civils i polítics

- Es caracteritzen per:
 - Imposar a l'Estat el deure de respectar-los sempre
 - Només poden ser limitats en els casos i sota les condicions previstes en la Constitució.
 - Titulars:
 - dels drets civils: tot ésser humà
 - dels drets polítics: tota persona que tinga la ciutadania.
- La seua defensa correspon:
 - al propi individu i
 - a les autoritats, les quals han de reconèixer-los, respectar-los i promoure'ls.

Els drets civils i polítics

- Igualtat en dignitat i drets.
- Dret a la vida i a la integritat.
- Dret a la llibertat i a la seguretat.
- Prohibició de l'esclavitud.
- Prohibició de la tortura.
- Dret al reconeixement de la personalitat jurídica.
- Drets processals.
- Dret a la intimitat o vida privada.
- Dret a la llibertat de circulació.

- Dret d'asil.
- Dret a la nacionalitat.
- Dret al matrimoni i a formar una família.
- Dret a la propietat.
- Dret a la llibertat de pensament i de consciència.
- Dret a la llibertat d'opinió i d'expressió.
- Dret a la llibertat de reunió i d'associació.
- Sobirania popular i participació política.

Igualtat en dignitat i drets

Article 1.

Tots els éssers humans naixen **lliures i iguals** en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.

Igualtat en dignitat i drets

Article 2.

1. Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, **sense cap distinció** de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició.
2. A més, no es farà cap distinció basada en l'estatut polític, jurídic o internacional del país o del territori al qual pertany una persona, tant si és independent com si està sota administració fiduciària, si no és autònom, o està sota qualsevol altra limitació de sobirania.

Igualtat en dignitat i drets

- La igualtat de totes les persones significa que:
 - Totes les persones tenim **dignitat**.
 - Cap persona no és més important que una altra, tinga l'origen o condició social que tinga.
 - Totes les persones tenim els mateixos drets.

Desigualtat social

- El que veiem:
 - La desigualtat social.
 - Les desigualtats van unides a les discriminacions.

Desigualtats socials

- Tipus de desigualtats:
 - Les basades en les diferències físiques:
 - El masclisme.
 - El racisme.
 - Les polítiques (relacionades amb l'aparició de l'Estat).
 - Les econòmiques (relacionades amb l'aparició de la propietat privada).
 - Les basades en les diferències amb allò "normal".
 - discriminació de les persones minusvàlides, les malaltes, les ancianes, les grosses, les lletges...

Desigualtat social

- Les desigualtats són evitables:
 - “Diferència” no és sinònim de “desigualtat”.
 - Les discriminacions que comporten el masclisme i el racisme ni s’expliquen ni es justifiquen per les meres diferències físiques.
 - Les desigualtats polítiques i econòmiques disminuirien amb una distribució més equitativa del poder i dels recursos entre totes les persones.
 - Les discriminacions per no ser “normal”, també són fàcilment evitables, veritat?

Dret a la vida

- Article 3.
 - Tota persona té **dret a la vida**, a la **llibertat** i a la **seua seguretat**.

Dret a la vida

- La vida és el màxim bé de la persona.
 - Respectar-la i protegir-la és la màxima obligació dels Estats i dels éssers humans.
- Aquest dret s'amplia amb altres dos:
 - El dret a la integritat física i psíquica. (Article 5)
 - L'abolició de la pena de mort.

Dret a la llibertat i a la seguretat

- Article 3.
 - Tota persona té dret a la vida, a la llibertat i a la seua seguretat.
- Article 9.
 - Ningú no serà detingut, pres o desterrat de manera arbitrària.

Dret a la llibertat i a la seguretat

- Ser lliure
 - Significa no dependre físicament ni moral d'altres persones (però, açò és impossible, no?).
 - També suposa la facultat que tenim de triar la nostra pròpia conducta sense imposicions ni ingerències d'altres persones.

Dret a la llibertat i a la seguretat

- Límits de la llibertat:
 - Per poder ser lliure, cal tenir assegurades unes mínimes condicions materials.
 - la pobresa és la pitjor enemiga de la llibertat.
 - Quan ja podem ser lliures, la nostra llibertat es veu limitada per:
 - La por al càstig.
 - Les regles i els costums que no podem transgredir.
 - La responsabilitat, atès que la capacitat i llibertat de triar ens converteix en responsables de les conseqüències de les nostres eleccions.

Prohibició de l'esclavitud

- Article 4.
 - Ningú no serà sotmès a esclavitud o a servitud.
 - L'esclavitud i el tràfic d'esclaus són prohibits en totes les seues formes.

Prohibició de l'esclavitud

- L'esclavitud es va abolir a l'Estat espanyol el 1868,
 - però va subsistir a les colònies.
- Actualment hi ha situacions considerades anàlogues a l'esclavitud.
 - Els matrimonis forçosos.
 - El treball infantil.
 - L'explotació de la prostitució femenina o infantil.
 - L'explotació laboral i la consideració social de les persones "sense papers"

Prohibició de la tortura

- Article 5.
 - Ningú no serà sotmès a tortures ni a tractes o penes cruels, inhumanes o degradants.

Prohibició de la tortura

- Definició de “tortura”:
 - Acte de produir intencionadament a una persona dolors o patiments greus, tant físics com mentals per un funcionari públic o una altra persona en l'exercici de funcions públiques, a instigació seua, o amb el seu consentiment i aquiescència.:”
(Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants. Part I. Article 1).

Reconeixement de la personalitat jurídica

- Article 6.
 - Tota persona té el dret, a tot arreu, al reconeixement de la seua personalitat jurídica.

Reconeixement de la personalitat jurídica

- “Personalitat jurídica” significa:
 - Ser reconeguda com a persona davant la llei.
 - Totes les persones majors d’edat del nostre Estat, excepte les incapacitades, tenen personalitat jurídica.
 - La personalitat jurídica de les menors i de les incapacitades la representen els seus pares, les seues mares o les seues tutores legals.

- Article 7.
 - Tota persona és igual davant la llei i té dret a obtenir-ne igual protecció sense cap discriminació.
 - Tota persona té dret a igual protecció contra qualsevol discriminació que viole aquesta Declaració i contra qualsevol incitació a una tal discriminació.

- Article 8.
 - Tota persona té dret a un recurs efectiu davant els tribunals nacionals competents que l'empare contra actes que violen els seus drets fonamentals, reconeguts per la Constitució o per la llei.
- Article 9.
 - Ningú no serà detingut, pres o desterrat arbitràriament.

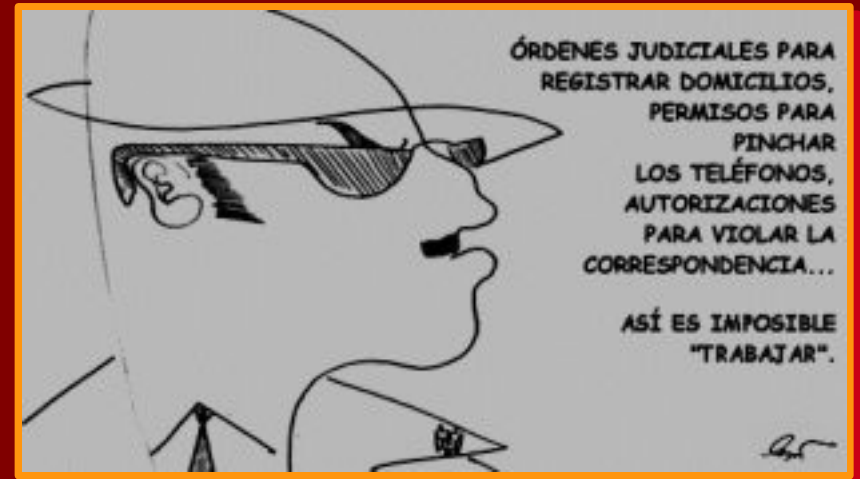
Drets processals

- Article 10.
 - Tota persona té dret, en condicions de plena igualtat, a ser escoltada públicament i amb justícia per un tribunal independent i imparcial, per a la determinació dels seus drets i obligacions o per a l'examen de qualsevol acusació contra ella en matèria penal.

- Article 11.
 - 1. Totes les persones acusades d'un delict tenen el dret que hom presumeix la seua innocència fins que no es prove la seua culpabilitat segons la llei en un judici públic, en què hom li haja assegurat totes les garanties necessàries per a la seua defensa.
 - 2 Cap persona no serà condemnada per actes o omissions que en el moment de ser comesos no eren delictius segons el dret nacional o internacional. Tampoc no s'imposarà cap pena superior a l'aplicable en el moment de cometre el delict.

Dret a la intimitat o vida privada

- Article 12.
 - Ningú no serà objecte d'intromissions arbitràries en la seua vida privada, la seua família, el seu domicili o la seua correspondència, ni d'atacs al seu honor i reputació. Tothom té dret a la protecció de la llei contra tals intromissions o atacs.

Dret a la intimitat o vida privada

- La intimitat o vida privada
 - És l'espai que considerem personal:
 - Un espai que té una part real on hi ha objectes i una altra de simbòlica, que conté pensaments, confidències i afectes.
 - Formen part de la nostra intimitat o vida privada: el nostre calaix, el diari (o agenda) personal, l'habitació (si en tenim), casa nostra, la correspondència que rebem, les converses telefòniques, aquella informació sobre nosaltres que hem confiat a una amiga o amic, a una metgessa, a una professora, a una persona adulta...

Llibertat de circulació

- Article 13
 - 1. Tota persona té dret a circular lliurement i a triar la seua residència dins les fronteres de cada Estat.
 - 2. Tota persona té dret a sortir de qualsevol país, fins i tot del propi, i a retornar-hi.

- Article 14
 - 1. En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil en d'altres països i a beneficiar-se'n.
 - 2. Aquest dret no podrà ser invocat contra una persecució veritablement originada per delictes comuns o per actes oposats als objectius i principis de les Nacions Unides.

Dret a la nacionalitat

- Article 15
 - 1. Tota persona té dret a una nacionalitat.
 - 2. Ningú no serà privat arbitràriament de la seua nacionalitat, ni del dret de canviar de nacionalitat.

Dret al matrimoni i a forma una família

- Article 16
 - 1. Els homes i les dones, a partir de l'edat núbil, tenen dret, sense cap restricció per motius de raça, nacionalitat o religió, a casar-se i fundar una família. Gaudiran de drets iguals pel que fa al casament, durant el matrimoni i en la seua dissolució.
 - 2. Només es realitzarà el casament amb el lliure i ple consentiment dels futurs esposos.
 - 3. La família és l'element natural i fonamental de la societat i té dret a la protecció de la societat i de l'Estat.

Dret al matrimoni i a forma una família

- El matrimoni és un contracte regulat pel Codi Civil.
- Un contracte és un compromís lliure i recíproc mitjançant el qual les parts que fan el contracte es comprometen a certs drets i obligacions mutus.
 - Aquest compromís serà tant més lliure quan més iguals siguin les parts, i això és el que permet més reciprocitat.

Dret al matrimoni i a forma una família

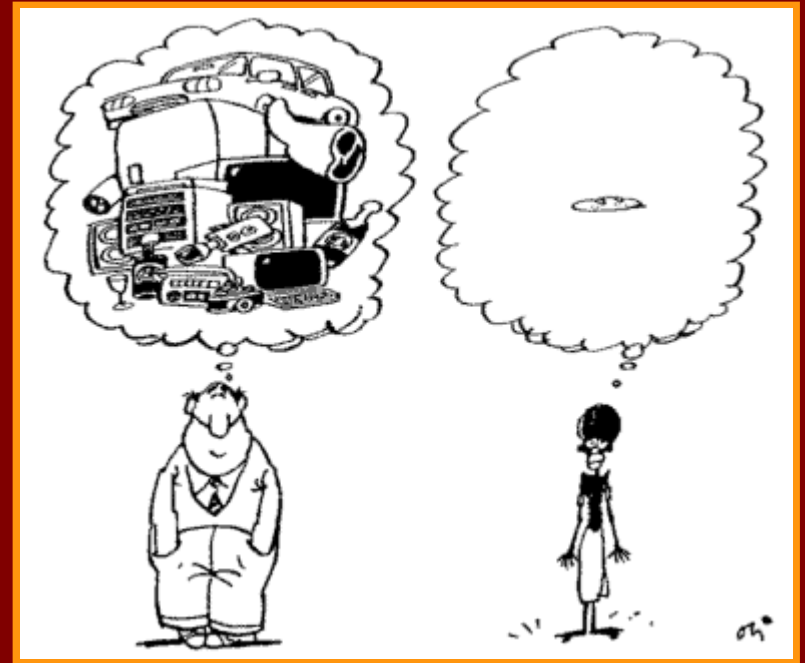
- El contracte matrimonial regula els drets i deures relatius a:
 - El règim econòmic (regulació de la propietat dels béns i guanys dels cònjuges).
 - La filiació (els lligams de parentiu dels fills i les filles amb les mares i els pares).
 - La pàtria potestat (Des de la Constitució de 1978 és compartida pel pare i la mare, abans només la tenia el pare).

Dret al matrimoni i a forma una família

- El règim econòmic:
 - N'hi ha dos tipus:
 - El d'associació a guanys (vinculat al contracte de matrimoni, excepte a Catalunya i País Valencià).
 - El de separació de béns.
 - És recomanable, una vegada fet el contracte de matrimoni, triar el de separació de béns (d'aquesta manera es redueix el nivell de violència que envolta els divorcis).

Dret a la propietat

- Article 17
 - 1. Tota persona té dret a la propietat, individualment i col·lectivament.
 - 2. Ningú no serà privat arbitràriament de la seua propietat.

Llibertat de pensament i de consciència

- Article 18.
- Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de canviar de religió o de creença i la llibertat, individualment o col·lectiva, en públic o en privat, de manifestar la seua religió o creença per mitjà de l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança.

Llibertat de pensament i de consciència

- De vegades ens trobem amb un conflicte entre allò que mana la llei i allò que mana la pròpia consciència.
- Per exemple, Antígona, la protagonista d'una tragèdia clàssica grega, desafía les lleis per seguir la seva consciència, encara que és castigada.
- Aquest tipus de comportament s'anomena "desobediència civil" i inclou "l'objecció de consciència" que pot estar reconeguda o no per les lleis.

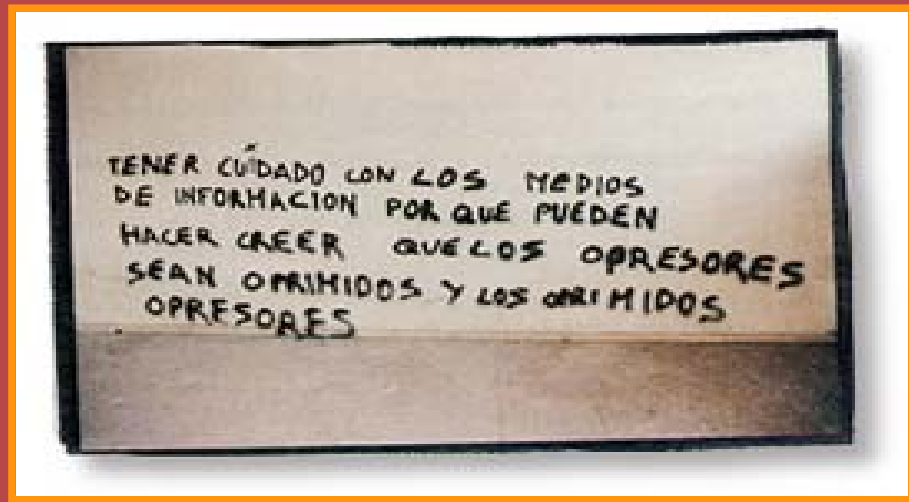
Libertat d'opinió i d'expressió

- Article 19.
- Tota persona té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió; aquest dret inclou el de no ser molestada a causa de les pròpies opinions i el de cercar, rebre i difondre les informacions i les idees per qualsevol mitjà d'expressió sense límit de fronteres .

Llibertat d'opinió i d'expressió

- És la part “visible” de la llibertat de pensament i de consciència.
- Està fonamenta en el dret a la informació.
 - No hi ha opinió lliure sense informació lliure
- Suposa un guany contra la intolerància i la censura.

Llibertat de reunió i d'associació

- Article 20
 - 1. Tota persona té dret a la llibertat de reunió i d'associació pacífiques.
 - 2. Ningú no pot ser obligat a pertànyer a una associació.

Sobirania popular i participació política

- Article 21

- 1. Tota persona té dret a participar en el govern del seu país, directament o per mitjà de representants lliurement elegits.
- 2. Tota persona té dret, en condicions d'igualtat, a accedir a les funcions públiques del seu país.
- 3. La voluntat del poble és el fonament de l'autoritat de l'Estat; aquesta voluntat ha d'expressar-se mitjançant eleccions autèntiques, que hauran de fer-se periòdicament per sufragi universal i igual i per vot secret o per altre procediment equivalent que garantisca la llibertat de vot.

Sobirania popular i participació política

- Principi de la sobirania popular:
 - L'Estat, que és l'organització del poder, sols és legítim si obeeix la voluntat del poble.
- La participació política i dret de sufragi
 - Les i els ciutadans poden triar i revocar el poder legislatiu i executiu.

Drets econòmics, socials i culturals

- El reconeixement d'aquests drets es va fer necessari a causa de les desigualtats econòmiques i socials dels segles XIX i XX.
- El segle XIX visqué les reivindicacions:
 - del moviment obrer per dignificar les condicions de vida i treball,
 - dels esclaus per la seua emancipació i
 - de tothom per aconseguir els drets civils i polítics, dels què només gaudia una minoria als països europeus.

Drets econòmics, socials i culturals

- Són drets de contingut social
 - Pretenen millorar les condicions de vida de les persones.
 - Afecten la forma de vida material de l'individu i
 - Imposen un deure positiu a l'Estat:
 - A més de no ha de cometre abusos de poder,
 - ha de garantir el benestar de totes les ciutadanes i ciutadans.

Drets econòmics, socials i culturals

- Valor moral que inspire: la igualtat.
- Model d'Estat en el qual es plasmen: Estat Social de Dret:
 - Aquest incorpora al model d'Estat anterior la necessitat de garantir l'accés de totes les persones als béns imprescindibles que permeten una participació efectiva en la vida política, social i cultural.

Estat social de dret

- Està basat en el convenciment que el reconeixement legal dels drets individuals és indispensable, però insuficient.
 - L'Estat també ha d'esmenar les deficiències i desigualtats generades pel capitalisme.
- Funcions principals:
 - Protegir i vetllar els drets individuals.
 - Promoure el benestar de la ciutadania.
 - Incloure els drets econòmics, socials i culturals.
 - Crear un **Estat de Benestar**.

Drets econòmics, socials i culturals

- Aquest grup de drets es caracteritzen per:
 - Ampliar l'esfera de responsabilitat de l'Estat
 - Imposar un haver de fer positiu per part de l'Estat en dues esferes:
 - La satisfacció de necessitats (per exemple, construir hospitals) i
 - La prestació de serveis (per exemple, l'educació bàsica gratuïta).

Drets econòmics, socials i culturals

- El seu titular és l'individu en societat, el qual pot associar-se o no per a la seua defensa.
- La consecució d'aquests drets està condicionada a les possibilitats econòmiques de l'Estat.

Drets econòmics, socials i culturals

- Dret a la seguretat social.
- Dret al treball, a salari digne i a sindicar-se.
- Dret a condicions laborals dignes.
- Dret a un nivell de vida satisfactori.
- Dret a l'educació i a la formació.
- Dret a participar en la vida cultural.
- Dret a la pau i a la no-violència.

Dret a la seguretat social

- Article 22.
 - Tota persona, com a membre de la societat, té dret a la seguretat social i a obtenir, mitjançant l'esforç nacional i la cooperació internacional, segons l'organització i els recursos de cada país, la satisfacció dels drets econòmics, socials i culturals indispensables per a la seua dignitat i el lliure desenvolupament de la seua personalitat.

Dret al treball, a salari digne i a sindicar-se

- Article 23

- 1. Tota persona té dret al treball, a la lliure elecció de la seua ocupació, a condicions equitatives i satisfactòries de treball i a la protecció contra l'atur.
- 2. Tota persona, sense cap discriminació, té dret a salari igual per igual treball.
- 3. Tota persona que treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactòria que asseguri, per a ella i la seua família, una existència conforme a la dignitat humana, completada, si cal, amb altres mitjans de protecció social.
- 4. Tothom té dret a constituir sindicats per a la defensa dels seus interessos i a afiliar-s'hi.

Dret condicions laborals dignes

- Article 24.
- Tota persona té dret al descans i al lleure i, particularment, a un limitació raonable de la jornada de treball i a vacances periòdiques pagades.

Dret a un nivell de vida satisfactori

- Article 25
 - 1. Tota persona té dret a un nivell de vida que assegure, per a ella i la seua família, la salut i el benestar, especialment quant a alimentació, vestit, habitatge, assistència mèdica i serveis socials necessaris; també té dret a la seguretat en cas d'atur, malaltia, incapacitat, viduïtat, vellesa o altra manca de mitjans de subsistència independent de la seua voluntat.
 - 2. La maternitat i la infantesa tenen dret a una cura i una assistència especials. Tots els infants, nascuts d'un matrimoni o fora d'un matrimoni, gaudeixen d'igual protecció social.

Dret a l'educació i a la formació

● Article 26

- 1. Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i el professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots en funció dels mèrits respectius.
- 2. L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics i religiosos, i fomentarà les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.
- 3. Els pares i les mares tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills i filles.

Dret a participar en la vida cultural

- Article 27
 - 1. Tota persona té dret a participar lliurement en la vida cultural de la comunitat, a gaudir de les arts i a participar i beneficiar-se del progrés científic.
 - 2. Tota persona té dret a la protecció dels interessos morals i materials derivats de les produccions científiques, literàries o artístiques de què siga autora.

Dret a la pau i a la no-violència

- Article 28
 - Tota persona té dret a un ordre social i internacional en què els drets i les llibertats proclamats en aquesta Declaració puguen ser plenament efectius.

Els deures humans

● Article 29

- 1. Tota persona té deures envers la comunitat, ja que només en aquesta li és possible el lliure i ple desenvolupament de la seua personalitat.
- 2. En l'exercici dels drets i les llibertats, tothom estarà sotmès només a les limitacions establertes per la llei i únicament amb la finalitat d'assegurar el reconeixement i el respecte deguts als drets i les llibertats de les altres, i de complir les justes exigències de la moral, de l'ordre públic i del benestar general en una societat democràtica.
- 3. Aquests drets i llibertats mai no podran ser exercits en oposició als objectius i principis de les Nacions Unides.

Drets dels pobles

- Els problemes mediambientals, que afectes totes les persones del planeta, han fet que es prengui consciència de la necessitat de garantir, a les generacions futures, el dret a nàixer i viure en un món en pau i en un medi no contaminat.

Drets dels pobles

- Característiques:
 - Naixen de problemes i conflictes supranacionals.
 - Per a aconseguir-los requereixen del compromís de tota la comunitat internacional.
 - El valor moral de la solidaritat és el que ha de guiar les accions dels Estats i dels individus a fi d'aconseguir la seua realització efectiva, potenciant en tot el planeta un desenvolupament sostenible.
 - Els seus titulars són les comunitats o pobles.

Drets dels pobles

- Els pobles tenen dret a:
 - l'autodeterminació;
 - la identitat nacional i cultural;
 - la pau i a la coexistència pacífica;
 - l'ús de les ciències i de la tecnologia;
 - un medi ambient saludable;
 - la solució dels problemes alimentaris, demogràfics, educatius i ecològics;
 - la independència econòmica i política;
 - el respecte del Principi de No-Agressió entre els Pobles.

